

ผลของโปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มี ภาษาล่าช้า โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

Effect of the self-efficacy enhancement program on the promotion of language development in caregivers of children with language delays Kalasin Hospital.

(Received: December 9,2024 ; Revised: December 14,2024 ; Accepted: December 15,2024)

วรรณนา อุทานิตย์¹

Wanna Outanit¹

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแล เด็กที่มีภาษาล่าช้า กลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลที่มีเด็กอายุ 1-3 ปีที่มีภาษาล่าช้าที่เข้ามาใช้บริการคลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือน เมษายน – ตุลาคม 2567 คัดกรองด้วยคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ (DSPM) มีด้านภาษาล่าช้าในครั้งที่ 2 คัดเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 30 ราย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน Paired t-test

ผลการวิจัย: พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าด้านภาษา ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม การรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา มีคะแนนเพิ่มขึ้นจำนวน 30 คน (100%) อยู่ระดับสูง และพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา จำนวน 27 คน (90.00%) อยู่ในระดับสูง ผลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนน การรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 21.90 ($p < 0.001$) และ 13.30 ($p < 0.001$) ตามลำดับ ส่วนเด็กอายุ 1-3 ปีที่มีภาษาล่าช้า ก่อนและหลังเข้าโปรแกรมพัฒนาการด้านการเข้าใจภาษาและพัฒนาการด้านการใช้ภาษา พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 3.26 ($p < 0.001$) และ 4.30 ($p < 0.001$) ตามลำดับ มีพัฒนาการด้านภาษาดีขึ้น

คำสำคัญ: การรับรู้สมรรถนะแห่งตน ,ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา,เด็กที่มีภาษาล่าช้า

Abstract

This study was one group pretest – posttest design aimed to study effect of the self-efficacy enhancement program on the promotion of language development in caregivers of children with language delays. The sample of caregivers with children aged 1-3 years with language delays who came to the Child Development Stimulation Clinic, Kalasin Hospital. The implementation period is from April to October 2024, screening with Surveillance and Development Promotion Manual (DSPM) with language delay in the second time. Data was analyzed using descriptive statistic, including frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics using Paired sample t-test statistics.

Results: Caregivers of children with language delays after participated in the program, they were aware of their competence in promoting language development. There was an increase in score of all 30 participants (100%) who were at a high level and 27 participants (90.00%) their behavior towards promoting language development was high. The difference in the mean score Perception of self-competence and behavior towards the promotion of language development Before and after the use of the program, were statistically significant differences of 21.90 ($p < 0.001$) and 13.30 ($p < 0.001$), respectively. In children Before and after the program ,Language comprehension and language use development there was a statistically

¹ คลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

significant difference of 3.26 ($p < 0.001$) and 4.30 ($p < 0.001$) respectively. This is better language development

Keywords: perceived self- efficacy, Promote language development, Language delay children

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ ช่วงแรกเกิด-5 ปีช่วงวัยที่สำคัญที่สุดของการเจริญเติบโต ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคมและสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ ถือเป็นหน้าที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะช่วงอายุ 0- 3 ปี ของเด็กที่เป็นโอกาสทองของชีวิต เปรียบเสมือนการสร้างฐานที่มั่นคง สามารถรองรับชีวิตในอนาคตต่อไปได้¹ จากสถิติองค์การอนามัยโลกพบว่า ร้อยละ 15 - 20 ของเด็กทั่วโลกมีพัฒนาการที่ผิดปกติ² จากสถานการณ์เด็กปฐมวัยในประเทศไทย โดยใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) พบว่าร้อยละ 25 มีพัฒนาการไม่สมวัย ส่วนใหญ่เด็กมีพัฒนาการไม่สมวัยด้านภาษามากที่สุด จากสถิติปี 2566 โดยพบว่าพัฒนาการเด็กไม่สมวัยที่พบมากที่สุดคือพัฒนาการด้านการใช้ภาษาภาษา (Expressive language: EL) ร้อยละ 75.0 รองลงมาคือเข้าใจภาษา (Receptive language: RL) ร้อยละ 60.2³ สถานการณ์ระดับเขตสุขภาพที่ 7 จากข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง ปี 2564 - 2566 พบว่าพัฒนาการสมวัยมีแนวโน้ม ลดลงคือ ร้อยละ 94.70 , ร้อยละ 93.09 และ ร้อยละ 80.60 ตามลำดับ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้ามากที่สุด คือด้านภาษาและการเข้าใจภาษา ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ระดับประเทศ⁴ จากการทำงาน คลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก กลุ่มงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จากข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง ปี 2564 - 2566 มีเด็กมารับบริการทั้งสิ้น 397,364 และ 547 คน ในจำนวนนี้ พบเด็กที่มีภาษาล่าช้าจำนวน 79,91 แล 145 ราย ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 19.89, 25.00 และ 26.50 ตามลำดับ⁵ ช่วงอายุ ที่พบมากที่สุด 1-3 ปี จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กโดยเฉพาะผู้ดูแลหลักเป็นปัจจัย

สำคัญมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านภาษาโดยตรง การเลี้ยงดูมีความสำคัญต่อลักษณะการตอบสนองความต้องการเด็ก ให้ความรักอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมให้เด็กพูดและแสดงความคิดเห็นและสื่อสารเป็นคำพูดแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน จะส่งผลต่อพัฒนาการเด็ก หากผู้ดูแลเด็กมีการรับรู้ที่ดี มีความเข้าใจ ถึงความสามารถของตนเองและเป็นแรงผลักดันในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก⁶ จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของคลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ยังไม่มีรูปแบบหรือ โปรแกรมที่แยกเฉพาะพัฒนาการด้านภาษาออกมา ยังพบว่าพัฒนาการด้านภาษานั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมมนุษย์ต้องส่งเสริมการรับรู้ความสามารถตนเอง การสร้างเสริมสมรรถนะผู้ดูแล ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ดูแลยังมีแบบแผนการดูแลที่เหมือนเดิม ปล่อยให้เด็กดูจอทีวี โทรศัพท์ ปล่อยให้เด็กเล่นคนเดียว และไม่ได้ฝึกกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษา เพิ่มเติม ส่งผลให้พัฒนาการเด็กคงเดิม เพื่อให้การฝึกกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษาแก่เด็กและส่งเสริมสมรรถนะผู้ดูแลเด็กให้มีความมั่นใจ มีพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง⁷ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลพัฒนาการเด็ก ที่มีบทบาทที่สำคัญในประเมิน ส่งเสริม ฝึกกระตุ้นพัฒนาการ และช่วยเหลือเด็ก เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ในการกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างมีแบบแผนชัดเจน จึงมีความสนใจทำการวิจัยกึ่งทดลองนี้ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้า ในคลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ เพื่อหาวิธีส่งเสริมให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถตนเองเพิ่มขึ้น โดยใช้แนวคิดการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา⁸ โดย

ใช้ 4 กลยุทธ์ คือ 1) ประสบการณ์ที่ประสบผล
ความสำเร็จ (Master experience) 2) การใช้ตัว
แบบ (Model) 3) การใช้คำพูด ชักจูง (verbal
persuasion) 4) ภาวะทางด้านอารมณ์
(emotional states) ซึ่งแนวคิดนี้เชื่อว่าหาก
บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีความมั่นใจในความสามารถ
ของตนเอง บุคคลเหล่านั้นจะ สามารถปฏิบัติ
พฤติกรรมนั้นได้สำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้
สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้าน
ภาษาของผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลัง
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม
ต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแล
กลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลัง
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการ
ด้านเข้าใจภาษาและด้านภาษาของเด็กอายุ 1-3 ปี
ก่อนและหลัง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง
(Quasi- Experimental Design) แบบกลุ่มเดียว
วัดก่อนและหลังการทดลอง(one group pre -
posttest design) โดยการทดลองเป็นผลของใน
โปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อ
การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มี
ภาษาล่าช้า โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น
ผู้ดูแลหลัก และเด็กอายุ 1-3 ปี ที่มีผลการใช้คู่มือ
เฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วง
อายุ (DSPM) คัดกรองพบว่าเด็กพัฒนาการด้าน
ภาษาล่าช้า ในคลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก
โรงพยาบาลกาฬสินธุ์
2. กลุ่มตัวอย่างคือเป็นผู้ดูแลหลัก และเด็ก
อายุ 1- 3 ปีที่คัดกรองด้วยคู่มือ เฝ้าระวังและ
ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ (DSPM)

ประเมินครั้งที่ 2 มีด้านภาษาล่าช้าในคลินิกกระตุ้น
พัฒนาการ โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ราย
คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตาม
คุณสมบัติที่กำหนดคือ

1. ผู้ดูแลหลักของเด็ก อายุ 1- 3 ปี และเด็ก
อายุ 1- 3 ปี ที่พัฒนาการด้านภาษาล่าช้า ตรวจ
การได้ยินปกติ และไม่มีภาวะโรคอื่นร่วมด้วย เช่น
ออทิสติก สมาธิสั้น สมองพิการ ดาวน์ซีโดม
2. สมัครใจและยินดีเข้าร่วมการศึกษาจน
สิ้นสุดการทดลอง
3. ผู้ดูแลหลัก อายุ 18 - 70 ปี สามารถอ่าน
ออกเขียนได้ และมีโทรศัพท์สมาร์ทโฟน
4. เด็ก ไม่มีการเจ็บป่วยที่รุนแรงต้องนอน
รักษาในโรงพยาบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็น
แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยศึกษาจาก
เอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย
4 ส่วนดังนี้
 - 1.1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแล
จำนวน 8 ข้อ และเด็ก จำนวน 6 ข้อ
 - 1.2. แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะแห่ง
ตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา โดย
ประยุกต์ใช้เครื่องมือ วรรณริชญา กิตติธงโสภณ¹¹
จำนวน 15 ข้อ
 - 1.3. แบบสอบถามพฤติกรรมต่อส่งเสริม
พัฒนาการด้านภาษา โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือของ
วรรณริชญา กิตติธงโสภณ¹¹ จำนวน 15 ข้อ
 - 1.4. แบบประเมินพัฒนาการด้านภาษา ซึ่ง
ได้นำข้อจากแบบประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัย
ที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) ช่วงอายุ 1-3 ปี มา
ประยุกต์ใช้ในการประเมินพัฒนาการ 2 ด้าน คือ
การเข้าใจภาษา จำนวน 13 ข้อ ด้านการใช้ภาษา
จำนวน 14 ข้อ
- การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา
ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน

Paired t-test กำหนดนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 2. เครื่องมือในการทดลอง คือ โปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้า (ตามตารางที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วย กุมารแพทย์ พัฒนาการพฤติกรรมเด็ก กุมารแพทย์ และอาจารย์พยาบาลสาขาเด็ก ได้ค่า CVI = 0.8 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) การรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา หาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าเท่ากับ 0.84 และ 0.81 ตามลำดับ ส่วนคะแนนค่าเฉลี่ย พัฒนาการด้านเข้าใจภาษา และการใช้ภาษาของเด็กส่วนแบบประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) พัฒนาการด้านภาษาอายุ 1-3 ปี ของกระทรวงสาธารณสุขเป็นเครื่องมือมาตรฐาน มีค่าความเที่ยงตรง (validity) และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.84 และ 0.97 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการทดลอง ขั้นตอนการทดลอง และขั้นตอนการหลังทดลอง รายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการทดลอง

1.1 ทบทวนวรรณกรรม ศึกษางานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและประเด็นที่จะทำการศึกษา วิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ออกแบบวิธีวิจัย ออกแบบเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย ตรวจสอบแก้ไข เพื่อให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2 เข้าปรึกษากลุ่มพัฒนา นวัตกรรมงานวิจัย และส่งตรวจโครงร่างงานวิจัย ให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

1.3 หลังได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ เริ่มเก็บข้อมูลทดลองในคลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก กลุ่มงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

2. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยกิจกรรมตามโปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้า ในคลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ การดำเนินการวิจัยมีดังนี้ (ตารางที่ 1)

ก่อนทดลอง

1. ทำแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลและเด็ก

2. ทำแบบสอบถาม การรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแล

3. ทำประเมินพัฒนาการด้านภาษา (TEDA4I) ตามแบบประเมินพัฒนาการด้าน การเข้าใจภาษาและพัฒนาการด้านการใช้ภาษาเด็กอายุ 1-3 ปี ของเด็ก

2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ทดลอง ครั้งที่ 1

1. ให้ผู้ดูแลเล่าประสบการณ์การฝึกพัฒนาการด้านภาษาที่ผ่านมา ที่เป็นสิ่งสำเร็จและไม่สำเร็จในการดูแลเด็ก กล่าวชื่นชม พร้อมส่งเสริมทักษะ ปรับการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการฝึกกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษาแก่ผู้ดูแล

2. ผู้ดูแล ได้รับความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กตามแผนการสอน การสอนและสาธิตส่งเสริมพัฒนาการตามแผนการฝึกรายบุคคล แผ่นพับการฝึกพูดเบื้องต้น

3. สร้างสัมพันธ์ภาพกับเด็ก กระตุ้นพัฒนาการแบบรายบุคคลด้วยคู่มือเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) ด้านเข้าใจภาษาและด้านภาษา

4.สอนแผนการฝึกกระตุ้นพัฒนาการรายบุคคล ตามแบบประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) ให้ผู้ดูแลฝึกต่อเนื่องที่บ้าน

ครั้งที่ 2 (เดือนที่ 1) 1

1. ผู้ดูแลเล่าสิ่งที่ทำในการฝึกพูด กล่าวชื่นชม พร้อมส่งเสริมทักษะ ทบทวนการส่งเสริมพัฒนาการตามแผนการฝึกรายบุคคลและการฝึกพูดเบื้องต้น

2. กระตุ้นพัฒนาการรายบุคคลด้วยคู่มือเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) ด้านเข้าใจภาษาและด้านภาษา ต่อเนื่องให้คำชม เวลาเด็กทำได้

3. ให้แผนการฝึกกระตุ้นพัฒนาการรายบุคคล ตามแบบประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) ต่อเนื่องที่บ้าน

ครั้งที่ 3 (เดือนที่ 2)

1. ผู้ดูแลเล่าสิ่งที่ทำในการฝึกพูด กล่าวชื่นชม พร้อมส่งเสริมทักษะ ทบทวนการส่งเสริมพัฒนาการตามแผนการฝึกรายบุคคลและการฝึกพูดเบื้องต้น

2. กระตุ้นพัฒนาการรายบุคคลด้วยคู่มือเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) ด้านเข้าใจภาษาและด้านภาษา ต่อเนื่องให้คำชม เวลาเด็กทำได้

3. ให้แผนการฝึกกระตุ้นพัฒนาการรายบุคคล ตามแบบประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) ต่อเนื่องที่บ้าน

3. ขั้นตอนการหลังทดลอง

1. ประเมินพัฒนาการด้านภาษา (TEDA4I) ตามแบบประเมินพัฒนาการด้านการเข้าใจภาษา และด้านการใช้ภาษา อายุ 1-3 ปี

2. ประเมินการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา

3. ประเมินพฤติกรรมต่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา

4. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผล โดยใช้โปรแกรมด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลและเด็ก คะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตน คะแนนพฤติกรรม ต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย แจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.วิเคราะห์ความแตกต่างคะแนนเฉลี่ย การรับรู้สมรรถนะแห่งตน และพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแล ส่วนเด็กที่มีภาษาล่าช้า ผลลัพธ์ของพัฒนาการเด็กด้านเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติเชิงอนุมานแบบ Paired t-test กำหนดนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ 0.05

จริยธรรมงานวิจัย

โครงการวิจัยผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ เอกสารเลขที่โครงการวิจัย No. 039/2024

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ด้านผู้ดูแลหลัก จำนวน 30 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 100 สถานภาพคู่มากที่สุด ร้อยละ 80 มีความสัมพันธ์กับเด็กส่วนใหญ่เป็นย่าและยาย ร้อยละ 60 มีอายุช่วง 40 -59 ปี ร้อยละ 50 เฉลี่ย (อายุเฉลี่ย = 43.07 ปี S.D.= 16.37) ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา - ปวส ร้อยละ 53.3 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด รองร้อยละ 43.3 รายได้ครอบครัวต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 66.7 (Mean= 9866.67 S.D.= 5418.572) และมีประสบการณ์เลี้ยงดูเด็ก อายุ 2 ปี มากที่สุดร้อยละ 40.0 (Mean= 2.07 S.D.= 0.86)

ข้อมูลทั่วไป ด้านเด็กอายุ 1-3 ปี ที่พัฒนาการภาษาล่าช้า ส่วนใหญ่มักพบว่าอายุเฉลี่ย (Mean = 4.96 S.D.=1.27) เดือน เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.7 และเพศหญิงร้อยละ 23.3 ส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับแรกของครอบครัว ร้อยละ 60.0 คลอดครบกำหนด ร้อยละ 100 ประวัติการดูโทรทัศน์/โทรศัพท์ อายุ 13 เดือน – 18 เดือน ร้อยละ 60.0

ส่วนที่ 2 ผู้ดูแลเด็ก กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ดูแลต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาก่อนทดลอง ค่าคะแนนการรับรู้สมรรถนะมากที่สุดอยู่ระดับปานกลาง จำนวน 27 คน (90%) รองลงมาระดับต่ำ จำนวน 2 คน (6.7%) และหลังทดลองกลุ่มตัวอย่าง การรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ดูแล อยู่ในระดับสูงจำนวน 30 คน (100%) (Mean 23.06 , S.D. 7.14) (ตารางที่ 2) ความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายข้อที่ 2 พบความต่าง ท่านมั่นใจว่า ท่านปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเมื่อพบปัญหาเด็กล่าช้าด้านภาษา 4.60 (0.67) รองลงมาคือข้อที่ 3 ท่านมั่นใจว่า ท่านสามารถศึกษาหาความรู้ในการกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษาตามช่วงวัยก่อนลงมือปฏิบัติจริง 4.23 (0.85) และ ข้อที่ 12 ท่านมั่นใจว่า ท่านเล่านิทานและหนังสือประกอบภาพพร้อมตั้งคำถาม เช่น สีอะไร ตัวอะไร เป็นต้น 4.63 (0.85)

ส่วนที่ 3 ผู้ดูแลเด็กกลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาก่อนทดลอง ค่าคะแนนมากที่สุดอยู่ระดับปานกลาง จำนวน 25 คน (83.30%) รองลงมาระดับต่ำ จำนวน 4 คน(13.30%) และหลังทดลองพฤติกรรมของผู้ดูแล ค่าคะแนนมากที่สุดอยู่ระดับสูง จำนวน

27 คน (90% รองลงมาอยู่ระดับปานกลาง จำนวน 3 คน (10%) โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูง (Mean = 14.03,SD= 2.96) (ตารางที่ 3) ความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายข้อที่พบมากที่สุด ข้อที่ 6 ท่านฝึกกระตุ้นพัฒนาการล่าช้าด้านภาษาในเวลา 30 นาที/ครั้ง อย่างสม่ำเสมอช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น 1.93(0.37) รองลงมาข้อที่ 9 ท่านมักหีบยีนของหรือการช่วยเหลือก่อนที่เด็กจะเสนอความต้องการอะไร 2.50 (0.50) และข้อที่ 2 ท่านมีการศึกษาหาความรู้ ในการกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษาตามช่วงวัยก่อนลงมือปฏิบัติจริง 2.40 (0.49)

ส่วนที่ 4 ผลเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรม ต่อการส่งเสริมด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้า ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้า พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแล หลังทดลองเพิ่มมากขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean = 48.8, SD = 6.60 และ Mean = 70.7, SD = 3.38, p-value <0.01) และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแล หลังทดลองเพิ่มมากขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mean = 28.0, SD = 3.30 และ Mean = 41.3, SD = 1.58, p-value <0.01) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กอายุ 1-3 ปี ก่อนและหลังทดลอง (n=30)

ตัวแปร	ก่อนทดลอง \bar{X} (S.D.)	หลังทดลอง \bar{X} (S.D.)	\bar{d}	t	P - value	95%CI
การรับรู้สมรรถนะแห่งตน	48.8 (6.50)	70.7 (3.38)	21.90	14.44	0.001*	18.79 – 25.00
พฤติกรรม	28.0 (3.30)	41.3 (1.58)	13.30	23.43	0.001*	12.13 – 14.46

*P - value < 0.05

ส่วนที่ 5 เด็กอายุ 1-3 ปี พบว่า พัฒนาการด้านภาษาเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พัฒนาการด้านการเข้าใจภาษาและพัฒนากการการใช้ภาษา มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น หลังได้รับโปรแกรม **ตารางที่ 2** แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พัฒนาการด้านเข้าใจภาษาและพัฒนากการด้านการใช้ภาษากลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเข้าโปรแกรม (n=30)

ตัวแปร	ก่อนทดลอง \bar{X} (S.D.)	หลังทดลอง \bar{X} (S.D.)	\bar{d}	t	P - value	95%CI
ด้านการเข้าใจภาษา	6.33 (2.36)	9.60 (2.25)	3.62	13.37	0.001*	2.76-3.76
ด้านการใช้ภาษา	4.63 (2.11)	8.93 (2.91)	4.43	10.78	0.001*	3.48-5.11

*P - value < 0.05

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาผลโปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้า ในคลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยสามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา ของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้า หลังการทดลอง พบว่าผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้ามีสมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา โดยรวมอยู่ในระดับสูง จำนวน 30 คน (100%) (Mean 23.06 , SD 7.14) ภายหลังจากใช้โปรแกรม สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริบังอร นิลผาย (2567) การทดลอง พบว่า มารดาที่มีบุตรสงสัย พัฒนาการล่าช้ามีสมรรถนะของในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับสูง จำนวน 17 คน (56.70%) กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หลังใช้โปรแกรมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการมีสมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < 0.01)⁹

2. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา ของผู้ดูแลเด็ก

สร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้า ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 (ตารางที่2)

ที่มีภาษาล่าช้า หลังการทดลอง พบว่า พฤติกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงจำนวน 27 คน (90%) (Mean = 14.03, SD= 2.96) สอดคล้องกับการศึกษาของ ชรินทร์พร มะชะระ และคณะ. ความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลและพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอายุ 2-5 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลแห่งหนึ่งจังหวัดอุดรธานี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับดีมาก (Mean=3.22, SD=0.78) และระดับพฤติกรรมผู้ดูแลส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก (55.74%)¹⁰

3. เมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการเด็กด้านภาษาก่อนหลังทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการด้านความเข้าใจภาษา และด้านการใช้ภาษาก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้า ผู้ดูแลมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ (p < 0.01) แสดงว่า ภายหลังจากได้รับโปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้าดีกว่าก่อนได้รับโปรแกรม สอดคล้องกับการศึกษาของ จีรภา ณพัทลุง.ผลของโปรแกรมการกระตุ้นพูดต่อพัฒนาการด้านภาษาในเด็กที่พูดช้า ที่มารับบริการ

คลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โรงพยาบาลพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับโปรแกรมการกระตุ้นพูด มีผลต่างคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านการเข้าใจภาษา และพัฒนาการด้านการใช้ภาษาสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001⁷

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมสร้างเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้าสามารถนำไปใช้เพื่อสร้างเสริมผู้ดูแลและเด็ก ในการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษาได้เด็ก มีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือสมวัย อธิบายได้ว่า การนำแนวคิดของแบนดูลา ในการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถตนเอง โดยใช้ 4 กลยุทธ์ คือ 1) ใ้ผู้ดูแล เรียนรู้การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาจากต้นแบบ คือ จากการสาธิตของผู้วิจัย 2) ใ้ผู้ดูแลฝึกปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาด้วยตนเอง 3) ใ้คำพูด ชักจูงใ้ผู้ดูแลมีความรู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนเอง และ 4) ลดปัจจัยที่กระตุ้นอารมณ์ทางลบของผู้ดูแล เมื่อผู้ดูแลมีการรับรู้ความสามารถตนเองเพิ่มขึ้น จะทำให้ปฏิบัติพฤติกรรมสำเร็จได้ และค้นหาอุปสรรคในการส่งเสริมพัฒนาการ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจที่ใ้ผู้ดูแลมีการปฏิบัติพฤติกรรมได้ดี เกิดความเชื่อมั่นใน

ตนเองในการดูแลเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าด้านภาษา

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการปฏิบัติงาน ควรนำโปรแกรมโปรแกรมการสร้างเสริมการรับรู้แห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา ผู้ดูแลเด็กที่มีการพัฒนาการด้านภาษาล่าช้า ไปใช้อย่างต่อเนื่องในการให้บริการสำหรับผู้ดูแลเด็กที่มีภาษาล่าช้า
2. ควรมีการทำการวิจัยโปรแกรมการสร้างเสริมการรับรู้แห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ กุมารแพทย์ กุมารแพทย์เฉพาะด้านพัฒนาการและพฤติกรรม โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ อาจารย์พยาบาล กลุ่มวิชาพยาบาลเด็ก และวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ช่วยอ่านงานวิจัย ให้ข้อมูล ที่ให้การสนับสนุน และขอขอบคุณผู้ปกครองเด็กกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. อรรถพร บัวอิน.การศึกษาปฐมวัยและพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ในประเทศกำลังพัฒนา : หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย. 2560
2. กระทรวงสาธารณสุข.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการเด็กปฐมวัย กระทรวงสาธารณสุข 2565 [อินเทอร์เน็ต][เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2567]เข้าถึงได้จาก:https://nich.anamai.moph.go.th/th/kpr66/download?id=100241&mid=37540&mkey=m_document&lang=th&did=30983
3. ธีรชัย บุญยะสิทธิ์พรณ. ผลสำรวจล่าสุดกรมอนามัย สอดคล้องผลวิจัยกสศ.พบ 1 ใน 4 เด็กปฐมวัยพัฒนาการล่าช้า ชี้แพทย์สำคัญเปิดทอมใหม่ 2/2565 [อินเทอร์เน็ต][เข้าถึงเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2567] เข้าถึงได้จาก<https://www.eef.or.th/news-tsqp-011122/>
4. สรุปผลการตรวจราชการและนิเทศ รอบที่ 2 ปีงบประมาณ 2566 เขตสุขภาพที่7 กระทรวงสาธารณสุข , 2566
5. งานสถิติเวชระเบียน โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2567] สืบค้นจาก : ระบบรายงานข้อมูล Hos - xp โรงพยาบาลกาฬสินธุ์
6. นาดยา สุดจ้อย, และธนัช กนกเทศ.ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองกับระดับพัฒนาการเด็ก 3-5 ปี อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย, 2561.
7. จีรภา ณ พัทลุง.ผลของโปรแกรมการกระตุ้นพูดต่อพัฒนาการด้านภาษาเด็กที่พูดช้าที่มารับบริการคลินิกกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โรงพยาบาลพัทลุง,2566

8. Bandura, A. (1997). Self- efficacy: The exercise of control. New Jersey: W.H. Freeman
9. ศิริบงอร นิลผาย.ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของมารดาที่มีบุตร
สงสัยพัฒนาการล่าช้าในโรงพยาบาลอาจสามารถ, 2567
10. ชรินทร์พร มะชะรา และคณะ. ความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของผู้ดูแลและ พัฒนาการด้านภาษา
ของเด็กอายุ 2-5 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลแห่งหนึ่งจังหวัดอุดรธานี.
11. วรณรัชฎา กิตติธงโสภณ การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาในเด็กอายุ 1- 3 ปี โดยผู้ปกครองผ่านโมบาย
แอปพลิเคชัน.2565